

21. æk korrika

2019ko apirilaren 4tik 14ra GARESTIK GASTEIZA

21. korrika
2019ko apirilaren 4tik 14ra
GARESTIK GASTEIZA

Egin klik KORRIKari!

A1

Gaur arte, 20 KORRIKA egin dira: lehenengoa 1980an, Oñati eta Bilbo artean; azkena 2017an, Otxandiotik Iruñera. Hogei edizio horietan, istorio *bitxi*¹ asko gertatu dira, eta orri hauetan batzuk kontatuko ditugu.

KORRIKako istorio bitxiak

KORRIKAren hogei edizioetan, istorio asko gertatu zaizkie antolatzaileei eta parte-hartzaileei. Orri hauetan dituzu horietako batzuk

Non dago mezua?

1980ko abenduaren 7a da, eta lehenengo KORRIKA Bilbora iritsi da. Azaroaren 29an Oñatitik atera eta gero, **milaka**² euskaldun ibili dira korrika Euskal Herri osoan, zortzi egunez. Bidean, eguraldi txarra aurkitu dute: hotza, euria, elurra...; baina aurrera jarraitu dute, eta gaur Bilbon daude.

Oñatitik, **eskuz esku**³, egurrezko **lekuko**⁴ bat ekarri dute. Lehenengo egunean, Oñatin, mezu bat gorde zuten lekukoaren barruan, Rikardo Arregik **idatzitako**⁵ mezu bat, eta gaur irakurriko dute KORRIKA amaitzeko. Julen Kaltzada, AEKren arduraduna, mikrofonoaren aurrean jarri da, lekukoa zabaldu du, eta... hutsik dago! Mezua galdu egin da.

KORRIKAren azken **ekitaldia**⁶ da, eta Julen Kaltzadak amaiera inprobisatu behar izan du: AEKren diskurtsoa irakurri du. Rikardo Arregiren mezuak bi urtez itxaron beharko du, 2. KORRIKAren amaierara arte. Orduan, Julen Kaltzadak berak irakurriko du, Donostian, 1982ko maiatzaren 30ean.

1. **Bitxi**: curioso,-a; *particulier*, -ère
2. **Milaka**: a miles; *par milliers*
3. **Eskuz esku**: de mano en mano; *de main en main*
4. **Lekuko**: testigo; *temoin*
5. **Idatzitako**: escrito; *écrit*
6. **Ekitaldi**: acto; *acte*

Gose-grebalariak⁷ korrika

1985eko udaberrian gaude. Maiatzaren 21a da, eta 3. KORRIKA Gasteizen dago. 1.927. kilometroan, zazpi gaztek hartu dute lekukoa, eta pankarta bat zabaldu dute. Pankartan, AEKrentzako diru publikoa eskatzen da.

Nekatu **itxura**⁸ daukate gazteek. Gasteizko AEK-ko irakasleak dira, hil batzuk daramatzate kobratu gabe, eta gose-greba hasi dute protesta egiteko. 18 egunean egon dira jan gabe, baina KORRIKA heldu denean indar nahikoa izan dute borrokatzen jarraitzeko... eta korrika egiteko ere bai.

KORRIKAn parte hartzeko **adinik**⁹ ez

1989. urtean gaude, seigarren KORRIKAn urtean, eta urte berezia da Jose Migel Barandiaran antropologoaren tzat: 100 urte bete ditu aurten, eta, gainera, KORRIKA berarekin gogoratu da. Edizio guztietan hartu du parte, baina seigarrenean bera izango da **omendua**¹⁰... eta bere kilometroa egingo du, **jakina**¹¹.

1980an, ehun urteko korrikalariak, eta sei urte geroago jaio gabeko korrikalari batek hartuko du parte KORRIKAn. Korrikalari hori Aitziber Ganuza da, eta bederatzi-garren KORRIKAn, jaio baino lehen, kilometro bat erosiko du Iruñean. Hori bai, kilometro hori lasai-lasai egingo du, nekatu gabe, Itziar amaren **sabelean**¹².

Behi **eroak**¹³ eta KORRIKA

12. KORRIKA gogoratzeko, 2001. urtera joango gara. Behi eroen **gaitza**¹⁴ Europa osora zabaldu da. Euskal Herrian, otsailean agertu da lehenengo kasua, Aezkoan (Nafarroa); bigarrena Azpeitian, martxoan. Europako estatuen arteko **mugak**¹⁵ itxi egingo dituztela entzuten da, baina KORRIKAn arduradunak ez daude kezkatuta.

Apirilaren 1a da, eta KORRIKA Iparraldean dabil. Halako batean, **ezustekoa**¹⁶: **hedabide**¹⁷ batek esan du Frantziako Gobernuak mugak itxi dituela! Ondorioz, kezka sortu da. Nola pasatuko dira Hegoaldera KORRIKAn autoak eta korrikalariak?

Hala ere, antolatzaile guztiak ez daude urduri. Iparraldekoak lasai-lasai daude... eta irribarretsua. Jakina! Apirilaren 1a egun berezia da Frantziar estatu osoan, Ipar Euskal Herrian **barne**¹⁸: *poisson d'avril* da, inozentaden eguna. Albistea hori izan da: hedabide baten txantxa.

Hegoaldean sartzeko, korrikalari guztiek alfonbra desinfektatzaile baten gainetik **gurutzatu**¹⁹ behar izan dute Behobiako zubia, baina arazorik gabe igaro dute muga.

Egun batzuk geroago, berriro sartu beharko dira Iparraldean, Ibardin **mendatetik**²⁰. 12. KORRIKA Baionan amaituko da, apirilaren 8an.

7. Gose-greba: huelga de hambre; *grève de la faim*

8. Itxura: aspecto; *aspect*

9. Adin: edad; *âge*

10. Omendu: homenajear, -a; *honoré, -e*

11. Jakina: por supuesto; *bien sûr*

12. Sabel: vientre; *ventre*

13. Ero: loco, -a; *fou, folle*

14. Gaitz: enfermedad; *maladie*

15. Muga: frontera; *frontière*

16. Ezusteko: sorpresa; *surprise*

17. Hedabide: medio de comunicación; *moyen de communication*

18. Barne: incluido; *inclus*

19. Gurutzatu: cruzar; *croiser*

20. Mendate: puerto; *col*

KORRIKA Xtrem

2007ko neguak ez du amaitu nahi. Martxoan gaude, baina elurra ari du, Euskal Herri erdia alarman dago, eta **erre-pide**²¹ askotan arazoak daude.

Martxoaren 23a da. 15. KORRIKA atzo atera zen Karrantzatik, eta gaur Arabako Errioxan dago. Bastidan ibili ondoren, Urizaharreko mendatea gurutzatu behar du, eta bidea itxita dago. Dena den, Arabako Aldundiak badaki, eta garbituko du... edo hori espero dute KORRIKAREN antolatzaileek. Arazoa Bastida ondoan dago, mendateko lehenengo kilometroak ez daudelako Araban, Errioxan **baizik**²².

Azken orduan, Errioxako Diputazioari abisua eman, eta KORRIKA mugara heldu denean bidea garbi aurkitu du. Elurra kentzeko makina pasatu da. Araban berriro sartzean, **ordea**²³, errepidea elur azpian desagertu da.

KORRIKAREN autoek kateak ipini, eta aurrera egiten saiatu dira, baina ezinezkoa da: **gailurrera**²⁴ iristeko lau kilometro falta direnean, atzera egin behar dute. Halere korrikalari eta antolatzaile batzuek gorantz jarraitu dute, eta, elur artean korrika, lekukoa mendatearen bestaldera eramanez dute.

Urizaharra herriaren ondoan KORRIKAREN autoak aurkitu dituzte berriro, eta korrikalariak lasaitu egin dira. Akaboa arazoak! Ez dakite nolako **segada**²⁵ prestatzen ari den Ebro ibaia Castejón aldean. Baina hori beste istorio bat da.

Erantzun galderei.

1. Nork idatzi zuen lehenengo KORRIKAREN mezua?
2. Noiz irakurri zen mezu hori **jendaurrean**²⁶?
3. Zergatik ez zen irakurri lehenengo KORRIKAREN amaieran?
4. Zenbat urte zituen Barandiaranek lehenengo KORRIKA egin zenean?
5. Nork esan zuen 12. KORRIKAN Frantziaren eta Espainiaren arteko mugak itxi egingo zirela?
6. Nondik sartu zen 12. KORRIKA Iparraldean, Baionara joateko?
7. Zein urtarotan hasi zen 15. KORRIKA?
8. Nork ez zuen kendu elurra Urizaharreko mendatean?

20. **Mendate:** puerto; col

21. **Errepide:** carretera; route

22. **Baizik:** sino; mais

23. **Ordea:** sin embargo; cependant

24. **Gailur:** cima; sommet

25. **Segada:** trampa; piège

26. **Jendaurrean:** en público; en public

Hamaiaka modu KORRIKAn parte hartzeko

Modu asko daude KORRIKAn parte hartzeko: antolakuntzen lagundu, kilometro bat erosi, korrika egin... Jarraian, modu horietako batzuk ezagutuko ditugu, protagonistek kontatuta.

AMAIA UBABU

"Txiki-txikitatik, KORRIKA guztietan hartu dut parte"

Amaia Aribekoa da, baina Orbaitzetan bizi da familia-rekin. "Txikitatik ezagutzen dut KORRIKA. **"Zirrara"**²⁶ handia sentitzen dut, asko gustatzen zait jendearen lana, herrietako **giroa**²⁷, KORRIKA iritsi baino lehen antolatzen diren ekitaldiak, jendea pozik, alai, urduri... ikustea. Lasterketa heltzen denean, urduritasuna eta emozioa sentitzen ditut. KORRIKak **bultzada**²⁸ handia ematen dio euskarari: jendea euskara erabiltzera edo ikastera animatzen du, eta irakasleei ere garrantzia ematen die."

1980. urtetik, 20 KORRIKA egin dira, eta Amaiak guztietan hartu du parte. "Lehenengo KORRIKA haur-kotxean egin nuen, eta handik aurrera KORRIKA guztietan egon naiz: ahal izan dudanean, korrika eginez; **haurdun**²⁹ nengoeanean, oinez; lesionatuta egon nintzenean, autoz... Lekukoa hiru aldiz eraman dut, eta sentitzen den zirrara ezin da azaldu, oso alai eta berezi sentitu nintzen."

Orain, alabei hori guztia transmititu nahi die, haiek ere euskara eta KORRIKA maitatzeko. "KORRIKArekin abestiak askotan entzuten ditugu, petoak etxean **zintzilikatuak**³⁰ ditugu, haien ikastetxeetan KORRIKA egiten dugu, eta

aurtengo KORRIKAn parte hartuko dugu. Apirilean, ahal dugun guztia ibiliko gara KORRIKAn. Aupa KORRIKA eta euskara!"

MIREN ERZILLA

"Pribilegioa da KORRIKA animatzen duten furgonetetan ibiltzea"

Miren Erzilla durangarrak 30 urte daramatza AEKn eskolak ematen. "Familia-tradizioa da. Amaren etxean denak izan dira euskara-irakasleak."

11. KORRIKAtik aurrera, edizio askotan aritu izan da Miren "furgonetera" lanetan. "Lan asko egiten ditugu: lekukoa zaindu; KORRIKA zaindu, seguru eta polit joateko, eta argazkiak ondo ateratzeko; **abiadura**³¹ zaindu, KORRIKA **garaiz**³² ibiltzeko; furgoneta gidatu; mikrofonoaz korrikalariak animatu...".

Mirenen ustez, pribilegioa da lan hori egin ahal izatea. "Lasterketa **gertu-gertutik**³³ ezagutzeko aukera polita da. Furgonetetan, Euskal Herri osoan KORRIKA nola bizi den ikusten dugu: hiri handietan, herri txiki eta auzoetan... Jendeak ilusio handia jartzen du KORRIKAn, eta guk ilusio hori ikusi eta sentitu egiten dugu, 11 egunez. Bitxia da, baina oso euskaldunak ez diren eskualdeetan energia berezia izaten da KORRIKAn. Euskaraz bizitzeko gogoia eta AEKri laguntzeko asmoa ederto ikusten dira hor."

Furgonetetan doazen lantaldeak ere gogoratu ditu Mirenek. "Ilusioz joaten gara denok, eta **harreman**⁴³

estuak sortzen dira. Lagun minak egin ditut KORRIKAn. Zentzu guztietan da garrantzitsua niretzat".

MARKOS HERNANDEZ

"Hau izango da nire lehen KORRIKA"

Markos Barakaldokoa da, 41 urte ditu, eta bere herriko AEKn dabil ikasle. "Beti bizi izan naiz Barakaldon, eta euskaldun sentitzen naiz, baina txikitan, eskolan, ez nuen euskara ikasi. **Betidanik**³⁵ nahi izan dut euskaraz hitz egin. Orain denbora dut, ikasten hasi naiz, eta oso pozik nago!"

Markosek badaki zer den KORRIKA, eta zertarako egiten den. "Helburua euskara bultzatzea da, eta oso garrantzitsua da gure hizkuntza eta gure kultura ez galtzeko. Ezagutzen dut KORRIKA, baina, orain arte, ez dut inoiz parte hartu. Hau izango da nire lehen KORRIKA, eta hemendik aurrera saiatuko naiz guztietara joaten. Orain, euskaldunago sentitzen naiz. KORRIKA honetan, elkar ikusiko dugu."

OLATZ GOITISOLO

"Pirinioetako KORRIKA batzordeko³⁶ kidea naiz"

Olatz lekeitiarra da, baina 2005ean Auritzera joan zen lan egitera. Urte hartan, 14. KORRIKA Auritz ondoan hasi zen, Orreagan, eta lekeitiarrak antolaketa parte hartzea erabaki zuen. "Beti egon naiz prest euskararen alde lan egiteko, maite dudalako, nire bizitzaren parte garrantzitsua delako, euskaldunon hizkuntza delako. Lekeition, Euskal Herrian Euskaraz taldean aritu nintzen. Horregatik, KORRIKA Orreagan hasiko zela jakin nuenean, prestaketetan parte hartzea erabaki nuen."

Garai hartan, bikotekidea ezagutu zuen Olatzek, eta han gelditu zen bizitzen. Ordutik, ahal izan duen guztietan, KORRIKA batzordeetan parte hartu izan du. "Batzorde hauen helburua da KORRIKA antolatzea: kilometroak saldu eta banatu; KORRIKA laguntzaileak egin; materiala saldu; KORRIKA Kulturala eta aurkezpena prestatu (musika- eta dantza-jaialdiak, bertso-saioak, bazkaria...);

KORRIKA txikia antolatu; KORRIKA eskualdetik pasatzen denerako dena prest eduki...".

Batzordean parte hartzen du euskararekin konprometituta dagoelako. "Argi dut beti egingo dudala euskararen alde, gure hizkuntzan bizitzeko eskubidea dugulako".

Azpimarratu forma zuzenak, eta esan: esaldi hauek egia ala gezurra dira?

EGIA GEZURRA

☐	☐	1. Amaiak/Amaia txikia denetik ezagutzen du KORRIKA, eta izugarri gustatzen zait/zaio .
☐	☐	2. Amaiak KORRIKAn parte hartzera/hartzeko gonbidatu gaitu.
☐	☐	3. Markos euskara ikasten hasi denetik/arte euskaldunago sentitzen da.
☐	☐	4. Euskara ikasten hasi aurretik, Markos KORRIKA guztietara joaten zen/zuen .
☐	☐	5. Olatzek Auritzera/Auritzetik joan arte ez zuen euskararekin harreman berezirik izan.
☐	☐	6. Olatzek/Olatz ia beti hartzen du parte Pirinioetako KORRIKA batzordeetan.
☐	☐	7. Mirenek uste du furgonetan joatea pribilegioa dela/da .
☐	☐	8. Mirenek ez du lagun askorik/askok egin KORRIKAn.

26. Zirrara: emoción; émotion

27. Giro: ambiente; ambiance

28. Bultzada: impulso; élan

29. Haurdun: embarazada; enceinte

30. Zintzilikatuta: colgado,-a;
suspendu,-e

31. Abiadura: velocidad; vitesse

32. Garaiz: puntual; à temps

33. Gertu: cerca; prêt

34. Harreman: relación; relation

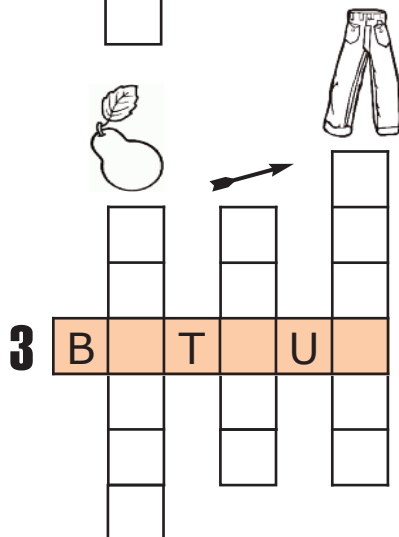
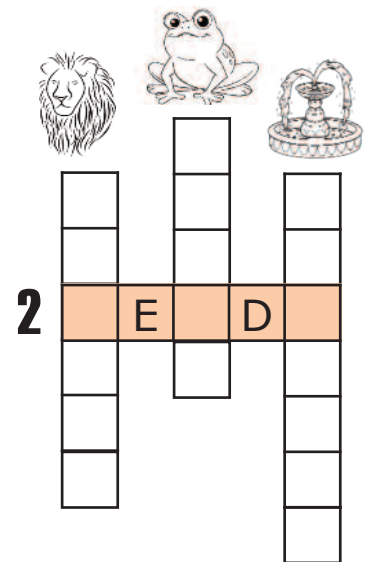
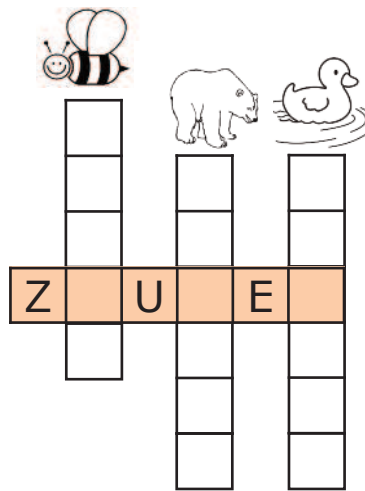
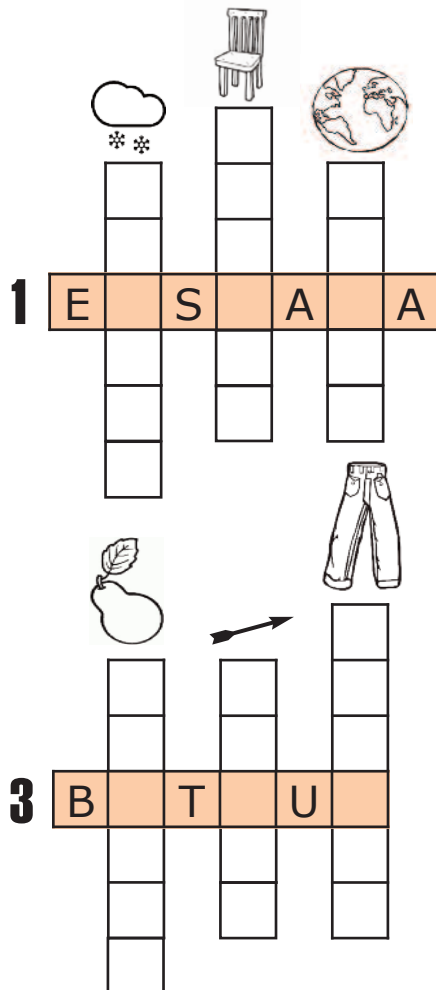
35. Betidanik: desde siempre;
depuis toujours

37. Batzorde: comité; comité

Hiztegia

LELOAK 0 SATU

Idatzi irudien izenak dagozkien lekuetan eta hiru KORRIKAto leloak irakurriko dituzu.

ERANTZUN GUZTIAK:
<http://www.korrika.eus/euskalte-gietarako-unitate-didaktikoak.html>

Izan korrika laguntzailea

Klika KORRIKA!

12 euroren truke, garrantzitsuena lortuko duzu: AEKren euskaltegiei laguntzea. Horrez gain, pina eta txartelaren abantailak eskuratuko dituzu.

Izena eman nahi dut

AIMAR KARRIKAREN BERTSOAK

Ikasle nekaezina
 Heldu eredugarria
 Irakasle militante
 Amets batek ekarria
 Etorkin iritsi berri
 Amatxi miresgarria
 Mintzatzen saiatzen zaren
 Zaharra eta berria
 Lekukoaren egurra
 Eta barruko orria
 Ikurrina da berdea
 Morea eta gorria
 Korrikak bildu dezala
 Denon Euskara Herria

Gazte zaharkitu eta
 Zahar aldarte gazteko
 Herriari sustraitua
 Ta adar hosto askeko
 Korrika iritsi zaigu
 Berriz adierazteko
 Ez gaudela irauteko
 Hemen gaudela hazteko
 Pausoz pauso euskaldunon
 Ama Lurra marrazteko
 Hogeitabatgarrenean
 Prest naiz korrika hasteko
 Bakar bat falta delako
 Partida irabazteko

ZALDIEROAREN KOMIKIA

De Rerum Natura

@zaldiero

